

НЕВРОХИРУРГИЯ

ТОМ 1

Отговорен редактор

чл.-кор. проф. д-р Николай Габровски, д.м.н.

Редакционна колегия

проф. д-р Васил Каракостов, д.м.

проф. д-р Явор Енчев, д.м.н.

доц. д-р Иво Кехайов, д.м.

доц. д-р Илия Вълков, д.м.

доц. д-р Стефан Вълканов, д.м.

София • 2023

Издателство на БАН

„Проф. Марин Дринов“

Глава 5

ЧЕРЕП. КРАНИОМЕТРИЧНИ ТОЧКИ И ВЪНШНИ ОРИЕНТИРИ

Автори: Тома Спириев,
Лили Лалева, Владимир Наков

Ключови думи: череп, краниометрични точки, сулкусни точки, вентрикулопункция

Една от може би най-трудните и важни задачи, пред които се изправят неврохирурзите, е точното планиране на краниотомията спрямо интракраниалната локализация на патологичните процеси. Това изисква познания, опит и добра пространствена ориентация. В съвременната неврохирургия се наблюдава тенденция към все по-лимитирани краниотомии и минимално инвазивни достъпи, целящи намаляване на хирургичната травма техники. Ето защо познанията за краниометричните маркери и техните взаимоотношения с подлежащи мозъчни структури е от съществена важност за правилното осъществяване на краниотомията.

Изучаването на кранио-церебралните взаимоотношения датира от XIX в. [1–5] с проучванията на Broca, Krönlein, Chipault, Taylor, Kohler, които корелират повърхностната анатомия на черепа с някои основни региони на функционалната мозъчна кора. Тези изследвания, както и развитието на микроневрохирургията през втората половина на XX в. и въвеждането на концепцията за използване на естествените арахноидни

пространства при достъп до дълбоко разположени мозъчни лезии (транссулкусните и трансфисуралните достъпи) дават основата на съвременните разбирания за употребата на краниометричните точки и тяхната корелация с основни мозъчни сулкуси и гириси при планирането на краниотомия [6–14]. Въпреки развитието на съвременните технологии с приложението на невронавигационни системи [15–20], както и софтуерни пакети за триизмерно генериране на обемен образ, базиран на предоперативните радиологични изследвания [21–28], които дават възможност за много точно планиране на краниотомията и предоперативно създаване на реален триизмерен ментален образ на самата операция, базисното познание на топографията на краниометричните точки и тяхното отношение към подлежащата мозъчна анатомия остават основно в обучението по неврохирургия. Целта на настоящата глава е да представи практична неврохирургична анатомия на черепа, която да служи като отправна точка за интраоперативна ориентация и предоперативно планиране на краниотомия и достъп до дълбоко разположени структури.

ОСНОВНИ КРАНИОМЕТРИЧНИ ТОЧКИ, НАМИРАЩИ ПРИЛОЖЕНИЕ В НЕВРОХИРУРГИЯТА [7–10, 29]

Антропометрични точки по **предната повърхност на черепа (фиг. 1):**

- Nasion – пресечна точка на sutura frontonasalis и sutura internasalis, при корена на носа;
- Glabella – най-изпъкналата точка срединно, на нивото на супраорбиталната дъга;
- Bregma – пресечната точка на сагиталния и коронарния шев.

Антропометрични точки по **латералната повърхност на черепа (фиг. 1):**

- Stephanion – пресечната точка на коронарния шев с горна темпоралната линия;
- Pterion – пресечна точка на фронталната, париеталната и сфеноидалната (голямото крило) кост;